

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/174/2019
Identifikačné číslo spisu:	7814204631
Dátum vydania rozhodnutia:	10.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7814204631.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ K. Q., 2/ K. Q. Y. a 3/ Y. Q., bývajúcich v V.I. Č.. X, zastúpených Beňo & partners advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom v Poprade, Námestie svätého Egídia č. 93, IČO: 44 250 029, proti žalovanej KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie č. 8/A, za účasti intervenienta Y. V., bývajúceho v V. Č.. XXX, zastúpeného JUDr. Martinou Vnenčákovou, advokátkou so sídlom v Rožňave, Čučmianska dlhá č. 7, o zaplatenie 80 000 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 9 C 131/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. decembra 2018 sp. zn. 6 Co 148/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa v konaní žalobou podanou v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka domáhali, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť im náhradu nemajetkovej ujmy (žalobkyni 1/ vo výške 40 000 € a žalobcom 2/ a 3/ vo výške po 20 000 €) titulom zásahu do ich osobnostných práv (najmä práva na súkromný a rodinný život) spôsobeného usmrtením ich blízkej osoby (manžela a otca) pri dopravnej nehode zavinenej Y. V. (intervenientom). Keďže zásah bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, nemajetkovú ujmu považovali za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“), na ktorú sa vzťahuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti žalovanej v zmysle § 15 zákona č. 381/2001 Z. z.

2. Okresný súd Rožňava (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. januára 2018 č. k. 9 C 131/2014-169: a/ zaviazal žalovanú zaplatiť do 3 dní žalobkyni 1/ sumu 10 000 € s 8,25 % ročným úrokom z omeškania od 29. mája 2014 do zaplatenia, žalobkyni 2/ sumu 5 000 € s 8,25 % ročným úrokom z omeškania od 29. mája 2014 do zaplatenia a napokon žalobcovi 3/ sumu 5 000 € s 8,25 %

ročným úrokom z omeškania od 29. mája 2014 do zaplattenia, b/ žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, c/ rozhodol o nároku žalobcov na náhradu trov konania. Výkoným dokazovaním mal preukázané, že 3. júna 2011 došlo zavinením vodiča motorového vozidla (intervenienta) povinne zmluvne poisteného u žalovanej k dopravnej nehode, pri ktorej utrpel R. Q. (manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcov 2/ a 3/) zranenia, ktorým podľahol. V zmysle právoplatného rozsudku trestného súdu schvaľujúceho dohodu prokurátora a intervenienta o vine a treste spáchal intervenient prečin usmrtenia a bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody. Súd prvej inštancie mal dokazovaním preukázané, že žalobcovia tvorili s R. Q. fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Konaním intervenienta došlo k výraznému zásahu do osobnostných práv žalobcov v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie treba za použitia eurokonformného výkladu ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. považovať za škodu na zdraví v zmysle tohto zákona aj nemajetkovú ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody. S poukazom na ustanovenia § 100 a § 101 Občianskeho zákonníka považoval za nedôvodnú žalovanou vznesenú námietku premĺčania - začiatok plynutia všeobecnej trojročnej premĺčacej doby v prípade náhrady nemajetkovej ujmy je viazaný na okamih, keď došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premĺčacia doba začala v danom prípade plynúť dňom nasledujúcim po smrti poškodeného, teda 4. júna 2011 a uplynula dňa 4. júna 2014. Žaloba bola podaná na súde dňa 14. mája 2014, teda pred uplynutím všeobecnej trojročnej premĺčacej doby. Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal súd prvej inštancie zo závažnosti vzniknutej ujmy, ako aj z okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva. Zohľadniac všetky skutočnosti relevantné z hľadiska vzniku nemajetkovej ujmy, intenzity protiprávneho zásahu a jeho dopadov na chránené osobnostné práva, ako aj okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu, považoval za primerané odškodnenie vo výške 10 000 € (v prípade žalobkyne 1/) a 5 000 € (v prípade žalobcov 2/ a 3/). Žalobcom priznal aj úrok z omeškania z priznaných súm; vo zvyšku žalobu zamietol ako neopodstatnenú.

3. Na odvolanie žalobcov a žalovanej Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 4. decembra 2018 sp. zn. 6 Co 148/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy a tiež vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. Napadnutý rozsudok zmenil vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcom úrok z omeškania vo výške 8,25 % ročne z priznaných súm od 29. mája 2014 do zaplattenia tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

3.1. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonal všetky dôkazy, navrhnuté stranami sporu, ktoré vyhodnotil v zmysle § 191 a § 192 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a na ich podklade dospel k správnym skutkovým zisteniam. Zo zisteného skutkového stavu vyvodil v potvrdennej časti rozsudku správny právny záver, preto odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP) v rozsahu priznanej istiny, ako aj v zamietajúcom výroku.

3.2. Aj podľa názoru odvolacieho súdu došlo v danom prípade zavineným protiprávnym konaním intervenienta k neoprávnenému zásahu do práva žalobcov na súkromný a rodinný život (ktorí sú v danom prípade aktívne vecne legitimovaní), čím je daná zodpovednosť intervenienta za vzniknutú nemajetkovú ujmu (§ 13 Občianskeho zákonníka) a povinnosť žalovanej (pasívne vecne legitimovanej) poskytnúť im náhradu zásahom spôsobenej nemajetkovej ujmy v zmysle § 15 ods.1 v spojení s § 4 ods. 1 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. Eurokonformným výkladom pojmu „škoda na zdraví“ treba - aj podľa presvedčenia odvolacieho súdu - dospieť k záveru, že do obsahu tohto pojmu patrí tiež aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody.

3.3. Vecne správny - z dôvodov uvedených už súdom prvej inštancie - je podľa odvolacieho súdu rovnako názor, že žalobou nebolo uplatnené premĺčané právo. Náležitá je tiež úvaha súdu prvej inštancie, na základe ktorej dospel k záveru o splnení zákonných podmienok pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom, ako aj úvaha týkajúca sa okolností opodstatňujúcich priznanie tejto náhrady vo výške stanovenej súdom prvej inštancie.

3.4. Odvolací súd osobitne poukázal na závery zasadnutia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) konaného 9. októbra 2018, v zmysle ktorých „škodou

pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla; v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Odvolací súd dodal, že rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré vyjadrovalo tento právny názor, bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky ako judikát R 61/2018. Konštatoval, že tým sa v obdobných sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy definitívne vyriešila otázka pasívnej legítimácie poisťovní.

3.5. V danom spore bola - aj podľa názoru odvolacieho súdu - nepochybne preukázaná zodpovednosť intervenienta (poisteného u žalovanej) za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcov. Súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy správne prihliadol na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Závažnosť vzniknutej ujmy žalobcov a jej dôsledky mal riadne preukázané výsledkami vykonaného dokazovania. Smrťou ich blízkeho príbuzného došlo k nenávratnej deštrukcii dovtedajších osobných a rodinných vzťahov. Vzhľadom na intenzitu tohto zásahu a jeho nenapraviteľné následky je morálne zadostučinenie nepostačujúce, v dôsledku čoho žalobcom patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka). Podľa presvedčenia odvolacieho súdu je výška tejto náhrady, ktorú žalobcom priznal súd prvej inštancie, primeraná všetkým relevantným okolnostiam.

3.6. Z dôvodov uvedených vyššie dospel odvolací súd k záveru o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom a tiež vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá.

3.7. Súd prvej inštancie ale vecne nesprávne rozhodol, pokiaľ žalobcom priznal aj úrok z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká totiž až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia; až uplynutím takto určenej doby sa dlžník dostáva do omeškania (R 45/2000). Odvolací súd preto napadnutý rozsudok, ktorý v tejto časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, zmenil tak, že žalobu zamietol (§ 388 CSP).

3.8. O trovách celého konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (v jeho potvrdzujúcej časti) podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Podľa jej názoru je rozhodovacia prax dovolacieho súdu rozdielna čo do riešenia otázky pasívnej vecnej legítimácie poisťovne v obdobných sporoch, ako aj otázky, či pojem škoda podľa zákona č. 381/2001 Z. z. zahŕňa aj nemajetkovú ujmu pozostalých po obeti dopravnej nehody. Podľa názoru dovolateľky napadnutý rozsudok tieto otázky rieši nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP). Súdny vyvodili jej pasívnu vecnú legítimáciu z neprípustne rozširujúceho výkladu ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z., pre ktorý nedáva rozsudok Súdneho dvora vo veci Haasová (ďalej len „Rozsudok“) žiadne opodstatnenie. Z hľadiska právneho posúdenia veci mala byť rozhodujúca vnútroštátna úprava zodpovednosti v zmysle uvedeného zákona, z ktorého vyplýva (iba) to, že poisťovňa je povinná nahradiť poškodenému materiálnu škodu (nie aj nemajetkovú ujmu). Odvolací súd interpretoval ustanovenia tohto zákona spôsobom, ktorý sa prieči právnym záverom vyjadreným už skôr najvyšším súdom v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 3 Cdo 176/2012, 3 Cdo 301/2012 a 8 Cdo 219/2016 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky). Podľa presvedčenia žalovanej nie je ani po vydaní Rozsudku dôvod na zmenu výkladu ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. Skutočnosť, že najvyšší súd v inom rozhodnutí (6 MCdo 1/2016) dospel k opačným právnym záverom, znamená, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu je rozdielna. Prípustnosť jej dovolania preto vyplýva z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Podľa presvedčenia žalovanej je jej dovolanie dôvodné preto, lebo rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnych právnych záveroch, a to nielen z hľadiska ustálenia pasívnej vecnej legítimácie, vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ale tiež z hľadiska záverov o príčinnej súvislosti medzi poisťnou udalosťou a vznikom nemateriálnej ujmy žalobcov. Zastáva názor, že právne závery odvolacieho súdu, na ktorých spočíva jeho rozsudok, sa priečia záverom vyjadreným v judikátoch R 7/1979, R 61/2008, ako aj viacerých rozhodnutí najvyššieho súdu, v zmysle ktorých príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia a protiprávnym konaním nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania (o taký prípad ide aj vtedy, keď poškodenie zdravia fyzickej osoby je výsledkom reakcie na smrteľný úraz jej blízkej osoby). Tento princíp je premietnutý priamo do § 5 ods. 1 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého poisťiteľ

nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Z týchto dôvodov žalovaná navrhla, aby najvyšší súd dovolaním napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

5. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že žalovaná v dovolaní neoznačila protichodné rozhodnutia najvyššieho súdu, z ktorých vyvodzuje, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Podľa ich názoru spočíva rozsudok odvolacieho súdu na správnych skutkových a právnych záveroch. Navrhli preto dovolanie odmietnuť (ako procesne neprípustné), prípadne zamietnuť (ako nedôvodné).

6. Intervenient vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalovanou napadnuté rozhodnutie je vecne nesprávne, preto ho navrhol zrušiť.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Žalovaná v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá „je“ dovolacím súdom riešená rozdielne.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich pretrvávajúcom rozdielnom rozhodovaní.

11. V danom prípade žalovaná v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnu otázku a/ či je poisťovňa pasívne vecne legitimovaná v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej poisteným vozidlom, b/ či v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. treba pod pojmom škoda rozumieť tiež nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody). Vzhľadom na to, že právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku, bolo potrebné prípustnosť jej dovolania posudzovať podľa stavu v čase jeho podania, to znamená k 14. februáru 2019.

12. Je pravdou, že najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Aj rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 301/2012 založil najvyšší súd (o. i.) na závere o nedostatku pasívnej legitimácie poisťovne v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. Na totožných záveroch spočívalo tiež jeho rozhodnutie sp. zn. 8 Cdo 219/2016, v ktorom zotrval na tom, že povinné zmluvné poistenie upravené zákonom č. 381/2001 Z. z. nekryje ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv pozostalých po obeti dopravnej nehody. Na druhej strane je ale tiež pravdou, že najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6 MCdo 1/2016 pri riešení predmetných otázok zaujal opačné právne závery. Niet pochyb, že rozhodovacia prax odvolacieho súdu „bola“ v istom časovom rozmedzí rozdielna. Tento stav už ale nepretrvával v čase, v ktorom žalovaná podala dovolania.

13. Už na základe dovolaní napadnutého rozsudku musela mať žalovaná vedomosť o záveroch

rokovania občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu konaného 9. októbra 2018, ktoré vyústilo do prijatia judikátu R 61/2018, v zmysle ktorého „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Závermi tohto rokovania občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bolo dosiahnuté názorové zjednotenie dovolacích senátov v predmetnej problematike, čím zároveň došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Možno preto uzavrieť, že o žalovanou nastolených dovolacích otázkach „bolo“ síce senátmi dovolacieho súdu pôvodne rozhodované rozdielne, avšak v čase podania jej dovolania už neplatilo, že tieto otázky „sú“ riešené rozdielne. Prípustnosť jej dovolania preto z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nemožno vyvodiť.

14. Dovolací súd v súvislosti s vyššie uvedeným poukazuje na to, že žalovaná už podala dovolania vo viacerých skutkovo a právne obdobných sporoch. Z obsahu skorších rozhodnutí najvyššieho súdu (2 Cdo 41/2018, 2 Cdo 52/2018, 2 Cdo 131/2018, 3 Cdo 24/2018, 4 Cdo 91/2018, 6 Cdo 207/2017, 6 Cdo 226/2017) mala možnosť oboznámiť sa s tým, že dovolací súd právne otázky (týkajúce sa všetkých ňou uvedených okruhov), ktoré nastolila aj v tomto prípade, posudzuje už jednotne, v súlade s právnymi závermi, na ktorých spočíva judikát R 61/2018.

15. Žalovaná v dovolaní uviedla, že v danom prípade nebolo možné priznať náhradu nemajetkovej ujmy tiež preto, lebo nebol daný vzťah príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmov) a právne relevantnou škodovou udalosťou. Treba preto uviesť, že záver súdu o (ne)existencii príčinnej súvislosti nie je však založený na aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav; spočíva na vyhodnotení skutkových podkladov, ku ktorým dospel súd v rámci dokazovania. Výsledkom tejto činnosti súd nie sú závery právne, ale skutkové závery. Právnou otázkou tu je iba vymedzenie tých právnych skutočností, medzi ktorými treba zisťovať vzťah príčinnej súvislosti.

16. Len pre prípad, že žalovaná svojou dovolacou argumentáciou, ktorá sa týka príčinnej súvislosti, mala na mysli odklon odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), od právnych záverov, na ktorých spočíva rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 6/2008, dovolací súd poukazuje na skutkovú a právnu odlišnosť prípadu, na ktorý sa vzťahoval tento judikát, a preskúmaného prípadu. Predmetný judikát, v zmysle ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného, sa týkal prípadu, v ktorom žalobcovia odvodzovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli tým, že sa dozvedeli o smrteľnom úraze ich syna V danom prípade ale žalobcovia uplatňujú nárok na odškodnenie z oveľa širších hľadísk - skutkový podklad žaloby nevzťahujú len na moment, v ktorom sa dozvedeli o smrti im blízkej osoby (manžela a otca); opodstatnenosť žaloby vyvodzujú zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a osobitne práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. O žalovanou (prípadne) tvrdený odklon nejde aj preto lebo rozhodnutia najvyššieho súdu uvedené vyššie (viď bod 14. tohto uznesenia dovolacieho súdu) sa stali súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), od ktorej sa odvolací súd neodklonil.

17. Dovolací súd na záver pripomína, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) už riešil otázku ústavnoprávnych aspektov právnych úvah senátov najvyššieho súdu, ktoré boli vyjadrené (aj) v judikáte R 61/2018. V uznesení z 20. augusta 2019 sp. zn. I. ÚS 310/2019 v skutkovo a právne obdobnej veci týkajúcej sa (inej) sporiteľne odmietol jej sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú. V súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z. z., ktorú nastolila v sťažnosti, odkázal na odôvodnenie nálezu sp. zn. II. ÚS 695/2017, v ktorom sa touto otázkou podrobne zaoberal, pričom dospel k záveru, že aplikáciu práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu „contra legem“. Výklad pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. nesmie byť totiž popretím ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi

európskej spolupráce a integrácie. Ústavný súd tiež konštatoval, že prísne formalistické odlíšenie „nemateriálnej ujmy“ spočívajúcej v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby od škody v materiálnom zmysle podporené prípadným systematickým zaradením ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré regulujú ochranu osobnosti (na jednej strane) a náhradu škody (na druhej strane), nezodpovedá autonómnemu charakteru zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako to zdôraznil aj Rozsudok. Dodal, že najvyšším súdom prijatý judikát R 61/2018 je výsledkom ustálenia právneho názoru najvyššej súdnej inštalácie všeobecného súdnictva na otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Tento názor najvyššieho súdu predstavuje judiktorý smer, síce formálne nezáväzný, avšak nie bez normatívneho významu pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov (vrátane najvyššieho súdu). K námietke sťažovateľky o porušení právnej istoty a zákazu retroaktivity ústavný súd v predmetnom uznesení uviedol, že judikatúra je právom v materiálnom zmysle, čo so sebou prináša aj povinnosť súdov svoju judikaturu meniť spôsobom, ktorý nenarušuje oprávnené očakávania adresátov právnych noriem. Zasadou vo všetkých štátoch s kontinentálnym právnym systémom práva je aplikácia novej sudcom vytvorenej normy na všetky aktuálne pred súdmi prebiehajúce kauzy (incidentná retrospektíva). V súlade s touto zásadou sa nový právny názor aplikuje do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd netvorí právo, iba ho nachádza. Nepripúšťa sa, aby sa na právne vzťahy z minulosti aplikovali mylné právne názory. Zmena judikatúry sa deje s presvedčením, že predchádzajúca judikatúra bola nesprávnou interpretáciou práva. Zmena judikatúry je v tomto ohľade len opravou omylu vo výklade práva. Z tohto dôvodu nie je správny názor, že zmena judikatúry pôsobí retroaktívne. Ústavný súd na tomto základe uzavrel, že pokiaľ súdy dospeli k názoru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001Z.z., čo bolo pre posúdenie pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky (poisťovne) v spore rozhodujúce, nejde o právny názor ústavne neudržateľný (obdobne III. ÚS 610/2017 a II. ÚS 847/2016).

18. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

19. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.